

Het leven van Platform D I S

Welkom bij Platform DIS

DIS is een beeldend platform voor reflectie. Ze brengt kunstenaars, ontwerpers en wetenschappers samen, die via artistiek onderzoek voor langere tijd een ecologisch vraagstuk bestuderen. Per vraagstuk nodigt DIS experts uit die onderling materiaal uitwisselen en speciaal voor elkaar en publiekelijk essays presenteren. Een essay - een cadeau van expertise en twijfel - kan elke vorm aannemen, zoals een presentatie, een close reading-sessie, een expositie of een wandeling.

Platform DIS denkt dat reflectie op ons handelen essentieel is om onszelf voortdurend te kunnen herpositioneren in een steeds veranderende aardse biosfeer. Ons 'zelf' is een ecologische en fluïde assemblage zoals een getijdenzone waarin wieren groeien, of als een bodem waarin onder andere vocht, micro-organismen, minerale en fungi met elkaar interacteren. Ze is even tijdelijk, voortkomend uit materie-intelligentie en samenhangend met ideeën van anderen als een bij of bijenkolonie, een stromatoliet of wellicht een wolk. Als de temperatuur wijzigt, als de chemische samenstelling van lucht of bodem verandert, dan vraagt dat om anticipatie van de mens. We moeten gaan verstaan in deze wereld. Platform DIS studeert op de transitie van EGO naar GEO.

Platform DIS bevraagt telkens opnieuw hoe we als tussenwezen omgaan met onze omgeving en met de ethische en filosofische vragen die hierachter schuilgaan. Beeldende kunst heeft de ruimte om leef- en systeemwerelden te bevragen, doordat zij geen direct sociaaleconomisch belang heeft. Ze kan echter ook niet naïef of onverschillig staan tegenover ecologische vragen. Daarom vraagt Platform DIS kunstenaars en ontwerpers om expertise van wetenschappers te omarmen en te bevragen. Wetenschappers worden op hun beurt gevraagd om de weerstand en poëzie van de kunsten toe te laten in hun veld van expertise. Theorievorming en praktijk zijn daarbij complementaire velden die elkaar verrijken.

Kortom: Platform DIS wil via beeldende kunst en in samenwerking met wetenschap inzichten verbeelden en delen over de vraag hoe we ons ecologische zelf in de huidige tijd kunnen beschouwen en hoe we kunnen komen tot alternatieve ziens- en handelwijzen.

DIS is gesitueerd in Nijmegen maar nomadisch van aard en zoekt samenwerkingspartners binnen de kunsten, de wetenschappen en in het educatieve veld om haar artistieke praktijk mogelijk te maken.

Naam: DIS

Een dis is een *tafel* waarop een maaltijd wordt opgediend. De naam Platform DIS komt voort uit de wens tot ontmoeting en uit de vraag wie er stem heeft aan tafel. Wat wordt er op tafel gelegd en door wie? Momenteel bestaat de voeding uit een ecologisch vraagstuk over wier en over kwaliteit van bodemleven. Stichting Platform DIS legt de vraag op tafel, maar wie schuiven er aan: een econoom, een wierteler of -plukker, een ecooloog, een logistiek medewerker, een leerling uit groep 6, een cyanobacterie?

Een tafel lijkt een helder voorwerp. Een tafel is voor dagelijks gebruik de plek waaraan gegeten wordt, gelezen misschien of ontmoeting plaatsvindt. Een tafel als gebruiksvoorwerp. Voor een natuurkundige is zo'n zelfde tafel óók een tijdelijke constructie van rondvliegende moleculen, deeltjes, die wij mensen als tafel interpreteren. De (beeldende) kunsten tonen de tafel in een derde vorm, de tafel als symbool, als metafoor. Een kunstwerk is niet enkel materie en ook niet enkel een gebruiks'object'. En zo is een tafel niet enkel een natuurkundig fenomeen of een gebruiksvoorwerp. We maken als mens gebruik van *het tafelachtige van de tafel*, maar wellicht is de tafel voor een bacterie een houten biotoop, met lokaal hars of huidschilfers. De tafel heeft een geschiedenis, als scheut, boom, als subject in een wood-wide-web, als 'woonkamer' van een boktor. En de tafel is een sociaal-culturele constructie met politieke kleur. Wie mag er aan tafel zitten en vooral ook: wie is niet uitgenodigd? Waar staat de tafel en dankzij wie kan er aan de tafel gewerkt, gestudeerd, gegeten of gespeeld worden? De tafel is naast een metafoor voor Platform DIS dus ook problematisch als metafoor, want is onderdeel van een sterk Westers idee van ontmoeten. Het heeft daardoor een bias voor hen die niet via tafels eten en communiceren. In de naam ligt dus ook een uitdaging besloten: hoe inclusief te zijn en hoe te evolueren tot een inclusieve assemblage?

In het geval van Platform DIS nodigt DIS kunstenaars en wetenschappers uit om aan tafel te komen om ecologische vraagstukken vanuit artistiek onderzoek te verkennen. DIS ziet de tafel als basis voor *vrijgemaakte tijd*. In het Grieks wordt vrije tijd vertaald als scholé, school. Een pedagoog brengt de lerende naar vrije tijd, waar tijdelijk los van het economische en politieke tumult gedacht ∞ gemaakt kan worden. Het is een onbepaalde tijd. Platform DIS is een artistieke basis-school waar in vrije tijd basisvragen van leven verkend kan worden. Die vrije tijd plaatst de 'dagelijkse wereld' tijdelijk tussen haakjes en bekijkt deze van allerlei kanten. Dit tijdelijk vrij mogen kijken, leidt tot conclusies die publiek gemaakt worden. Op dat moment wordt de tafel gekanteld, en is het tafelblad een projectiescherm. Het scherm voedt de wereld met ideeën en nieuwe vragen.

Voor dit onderdeel is gebruik gemaakt van de ideeën van pedagoog Jan Masschelein (metafoor van de school als 'vrije tijd'), filosoof Graham Harman (metafoor van de derde tafel), feminist en inclusie-denker Sara Ahmed (gedachte van tafel voor witte mannelijke denkers) en schrijver-dramaturg Shaista Latif (tafel als koloniale en kapitalistische constructie).

Organisatie

Stromatoliet-organisatie: Platform DIS ontwikkelt haar werkwijze geïnspireerd op de leefwijze van de stromatoliet. De *stromatoliet* is een stapeling van allerlei laagjes sediment en bacteriën, opgebouwd door cyanobacteriën. Door laagje op laagje te bouwen ontstaan gestapelde matten van micro-organismen, die tezamen deels fossiel en deels levend zijn. De onderste lagen bevatten archieven van leven van miljarden jaren geleden en nog levende andersoortige bacteriën. De buitenste laag is springlevend en in staat tot fotosynthese.

De cyanobacterie - een micro-organisme – is een symbiont. De bacterie heeft in een ver verleden eigenschappen van algen opgenomen waarmee ze licht kan omzetten in zuurstof. Mede dankzij deze 'algkwaliteit' is de aardse biosfeer dramatisch gewijzigd tot zuurstofsamenleving. Elke inademing door jou is mede mogelijk gemaakt door de stromatoliet.

De stromatoliet toont het idee van *intra-actie*. Op microniveau komt de cyanobacterie voort uit voortdurende interactie tussen bacterie en alg. Samen met sediment en mineralen, bouwt de cyanobacterie laag op laag die tezamen de stromatoliet vormt. De stromatoliet versteent, verweert, en biedt een thuis aan allerlei micro-organismen die mee gestalte geven aan hetzelfde lichaam. Op macroniveau leidt de omzetting van licht naar zuurstof tot verandering van de luchtsamenstelling die weer invloed heeft op ander leven en niet-leven.

De idee van intra-actie bestaat eruit dat assemblages (samenstellingen zoals een mens, zoals een stromatoliet) tijdelijk aanwezig zijn en voortkomen uit interactie en niet uit omsloten individuen. Een cyanobacterie is een tijdelijk knooppunt dat voortkomt uit eeuwenlange ontmoetingen tussen bacteriën en algen. Platform DIS is ook zo'n tijdelijk knooppunt dat naar stromatolieten kijkt om meer te leren over tijd, ontmoetingen en ecologische velden. Platform DIS vraagt personen uit de sociale wetenschappen, natuurwetenschappen en de beeldende kunsten om via uitwisseling tot nieuwe mogelijkheden te komen en twijfel te delen, om zo meerstemmig nieuwe lagen toe te voegen aan bestaande narratieven.

De kern van Platform DIS, het team, wordt aangevuld met deelteams per project. Deze beide subgroepen hebben beiden weer een kring van betrokkenen die aansluiten bij specifieke vraagstukken. Zo vormt zich langzaam een assemblage van betrokkenen die samen laagjes van historie opbouwen en hun omgeving van zuurstof voorziet.

* Voor dit onderdeel is gebruik gemaakt van de ideeën van Quantumfysica en feminist Karen Barad.

Uitgelichte pedagogiek

Zeewier-pedagogiek: oprichter Wouter Engelbart ontwikkelt geïnspireerd door het project *Verstrengeld* van Platform DIS een werkwijze vanuit het getijdegebied. Deze pedagogiek kenmerkt zich door:

- de zorg voor de omgeving van bewuste en niet bewuste entiteiten, zoals mensen, bacteriën, water of steen;
- een verkenning van een ecologische zone van naaste ontwikkeling, dus het samen verkennen van dat wat we zelf nog niet kunnen, weten, voelen of durven;
- voortbewegen op bewegingen van naasten en zij die ons voorgingen en voorbewegingen voor hen die na ons komen;
- magie van fotosynthese, van verandering, van verbeelding;
- en tot slot: het inzicht van intra-actie, dat we voortkomen uit ontmoetingen.

Deze pedagogiek is enerzijds tot stand gekomen vanuit het project *Verstrengeld*, dat in 2020 startte en dat zich nog altijd ontwikkelt. Dit project gaat over onze omgang met wieren, wat we kunnen leren van wieren en wiergemeenschappen. We willen via wieren meer over ons 'zelf' leren en over onze interactie met alles in en om ons. In dit proces ontmoeten we vragen van zowel esthetische als ethische aard. Mogen we een zeewierboerderij ontwikkelen? Dienen we juist wier te plukken? Wie en wat is er allemaal afhankelijk van het wier en waarvan is het wier wederzijds afhankelijk? Door deze vragen te bestuderen komen we meer te weten over integriteit en ecologische regeneratie, aandachtsgebieden die ook essentieel zijn in educatie. Hoe te intra-acteren met lichamen - waaronder bezielde lichamen – in en om ons? Anderzijds wordt deze pedagogiek gevoed door gedachtengoed van onder meer de Russische geleerde Lev Vygotsky, de ideeën van Loris Malaguzzi (Reggio Emilia), de emancipatoire didactiek van Paulo Freire, assemblages van antropoloog Anna Tsing en de ideeën van giften van Robin Wall Kimmerer.

Zeewier-pedagogiek wil recht doen aan methodieken van onder andere observatie, experiment, discours, positieve twijfel, verbeelding en dat vanuit de kwaliteiten van de sociale wetenschappen, de natuurwetenschappen, beeldende kunst en ontwerp. Deze pedagogiek is meerstemmig en streeft naar circulariteit en is zich bewust van contingente glitches.